

HE 151/2001 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kansaneläkelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kansaneläkelakia siten, että vuoden 2002 alusta voitaisiin myöntää uusia kansaneläkkeen lapsikorotuksia. Lapsikorotuksen määrä olisi 17,66 euroa kuukaudessa kutakin lapsikorotukseen oikeutettua alle 16-vuotiasta lasta kohti. Määrä vastaisi vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasoa ja sitä tarkistettaisiin kansaneläkeindeksin muutosta vastaavasti.

Kansaneläkkeen lapsikorotusta ei otettaisi tulona huomioon eläkkeensaajien asumistu-

kea määrättäessä eikä myöskään lasten päivähoitomaksuja määrättäessä. Tältä osin ehdotetaan muutettavaksi eläkkeensaajien asumistukilakia ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettua lakia.

Esitys liittyy vuoden 2002 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Vuoden 1994 alussa toteutettiin perhetuki-uudistus, jonka tavoitteena oli selkeyttää lapsiperheiden taloudellisia tukijärjestelmiä poistamalla perhepoliittiset verovähennykset ja korottamalla erityisesti monilapsisten perheiden lapsilisiä. Tällöin poistettiin myös lapsikorotukset kaikista sairausvakuutuslain (364/1963) mukaisista etuuksista sekä kuntoutusrahasta. Kansaneläkejärjestelmän vuonna 1996 toteutetun uudistuksen yhteydessä tarkoituksena oli jatkaa näiden taloudellisten tukijärjestelmien selkeyttämistä edelleen. Sen vuoksi uusia kansaneläkkeen lapsikorotuksia ei ole enää myönnetty 1 päivästä tammikuuta 1996 lukien.

Vuonna 1996 toteutetun lapsikorotus uudistuksen tarkoituksena oli vuosittain alentaa maksussa olleiden kansaneläkkeen lapsikorotusten määrää vuodesta 1997 alkaen siten, että lapsikorotusten maksaminen olisi päättynyt vuoden 2001 alusta. Eduskunta kuitenkin päätti, että maksussa olleiden lapsikorotusten alentamisen aloittamista myöhennetään vuodella. Maksussa olevia lapsikorotuksia on alennettu 20 prosentilla vuodessa vuosina 1998—2000. Lapsikorotuksiin ei ole tehty indeksitarkistuksia vuodesta 1996. Vuosina 2000 ja 2001 lapsikorotusta on maksettu 105 markkaa kuukaudessa lasta kohti. Lapsikorotus maksetaan eläkkeensaajalle, jolla itsellään tai jonka puolisoilla on huollettavana alle 16-vuotias oma tai puolison lapsi. Kansaneläkkeen lapsikorotus on saajalleen verovapaata tuloa. Lapsikorotusta maksetaan vuonna 2001 arviolta 9 600 lapsen perusteella.

Hyväksyessään kansaneläkkeen tasokorotusta ja pohjaosan maksamisen lakkaamista koskevan kansaneläkelain (347/1956) muutoksen (HE 154/2000 vp) joulukuussa 2000 eduskunta päätti, että kansaneläkkeen lapsikorotuksen maksamista jatketaan vuonna

2001 saman suuruisena kun vuonna 2000. Samassa yhteydessä eduskunta edellytti, että hallitus selvittää pikaisesti perusteet, joiden mukaan myönnetään lapsikorotukset myös muille, nyt lapsikorotusten ulkopuolelle jääville eläkkeensaajille, joilla on huollettavanaan alle 16-vuotiaita lapsia, ja antaa tämän toteuttamiseksi tarvittavat lainmuutokset eduskunnan käsiteltäväksi vuoden 2002 talousarvion yhteydessä, ja että hallitus vuoden 2001 aikana myös laajemmin selvittää minikälaisia perhepoliittisia lisäetuuksia tarvitaan, jotta niiden varassa elävien lapsiperheiden taloudellinen asema turvataan.

Sosiaali- ja terveysministeriö on toukuussa 2001 antanut eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle sen pyytämän selvityksen ensisijaisten etuuksien nykyisen tason riittävydestä, arvion etuuksien tasokorotusten tarpeesta sekä toimeentulotuen kehittämisen- ja korottamistarpeesta. Selvityksessä on käsitelty muun muassa lapsiperheiden asemaa parantavia toimenpiteitä. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön asettama lapsilisätyöryhmä on tammikuussa 2001 julkistamassaan muistiossa (STM 2002:26) selvittänyt lapsilisäjärjestelmän kehittämistarpeita.

Hyväksyttäessä valtion talousarvion määräraha-kehityksiä vuosille 2002—2005 sovittiin osana köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisemiseen tähtäävää toimintapolitiikkaa, että kyseisten vuosien määräraha-kehitykseen sisältyy uutena toimenpiteenä muun muassa kansaneläkkeen lapsikorotuksen palauttaminen. Tämän mukaisesti ehdotetaan, että vuoden 2002 alusta alettaisiin myöntää uusia lapsikorotuksia. Lapsikorotus olisi osa kansaneläkettä, joten sitä voitaisiin myöntää vain kansaneläkkeensaajille. Lapsikorotukseen olisi oikeutettu kansaneläkkeensaaja, jonka kanssa samassa taloudessa asuu alle 16-vuotias oma tai puolison lapsi. Tukea myönnettäisiin myös silloin, kun kansaneläkkeensaaja

huoltaa muualla asuvaa omaa, alle 16-vuotiaasta lastaan. Eläkkeensaajan katsottaisiin huoltavan muualla asuvaa lastaan, jos hänellä olisi kustannuksia lapsen toimeentulosta vähintään elatusturvalain (671/1998) mukaisen elatustuen määrän verran. Vuonna 2001 elatustuen suuruus on 669 markkaa kuukaudessa lasta kohti. Lapsikorotukseen oikeuttavaksi lapseksi katsottaisiin myös eläkkeensaajan luona asuva lastensuojelulain (683/1983) 41 §:ssä tarkoitettu yksityisesti sijoitettu lapsi. Lapsikorotus voisi edelleen tulla maksettavaksi samasta lapsesta usealle eri eläkkeensaajalle.

Uuden lapsikorotuksen määrä vastaisi vuonna 2001 maksettavien lapsikorotusten määrää. Lapsikorotuksena maksettaisiin 17,66 euroa (105 markkaa) kuukaudessa lasta kohti. Määrä vastaa vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasoa ja sitä tarkistettaisiin kansaneläkeindeksin muutosta vastaavasti. Kansaneläkkeen varhentaminen tai lykkääminen ei vaikuttaisi lapsikorotuksen määrään. Kansaneläkkeensaajan ulkomailla asuminen ei pienentäisi lapsikorotuksen määrää, sillä lapsikorotus maksetaan sosiaaliturvasopimuksen ja sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1408/71 tarkoitettuna perheavustuksena.

Lapsikorotusta ei otettaisi tulona huomioon eläkkeensaajien asumistukea määrättäessä eikä myöskään lasten päivähoitomaksuja

määrättäessä. Eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) 6 §:ää sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 10 a §:ää ehdotetaan tältä osin muutettavaksi.

2. Esityksen vaikutukset

Uusien lapsikorotusten myöntämisestä aiheutuvat lisäkustannukset olisivat vuonna 2002 arviolta 1,9 miljoonaa euroa (noin 11 miljoonaa markkaa) vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasossa. Uusia lapsikorotuksia arvioidaan myönnettävän vuonna 2002 noin 9 000 lapsen perusteella. Suurin osa uusista lapsikorotuksista myönnettäen työkyvyttömyyseläkkeen saajille.

Lapsikorotusta maksettaisiin vuonna 2002 yhteensä noin 17 000 lapsen perusteella arviolta 3,7 miljoonaa euroa (noin 22 miljoonaa markkaa). Valtion osuus lapsikorotusten kustannuksista on 29 prosenttia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Kansaneläkelaitos on osallistunut esityksen valmisteluun.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy valtion vuoden 2002 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1.1. Kansaneläkelaki

3 b luku. Luvun otsikko Hoitotuki ehdotetaan muutettavaksi muotoon Lapsikorotus ja hoitotuki.

29 §. Kansaneläkelakiin ehdotetaan lisättä-

väksi kumotun 29 §:n tilalle uusi pykälä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lapsikorotuksen myöntämisen edellytyksistä. Lapsikorotuksen myöntäminen edellyttäisi aina kansaneläkkeen saamista. Lapsikorotus voitaisiin myöntää vain kansaneläkkeensaajalle, jos hänen tai hänen puolisonsa 16 vuotta nuorempi lapsi elää samassa taloudessa. Lapsi-

korotus maksettaisiin kansaneläkkeensaajan omasta, samassa taloudessa asuvasta lapsesta sekä puolison samassa taloudessa asuvasta lapsesta. Jos molemmat puoliset saavat kansaneläkettä, tulisi lapsikorotus maksettavaksi molemmille puolisoille erikseen. Puolisolla tarkoitetaan aviopuolison lisäksi lain 28 §:n 2 momentin perusteella myös avopuolisoa. Lapsikorotusta maksettaisiin myös kansaneläkkeensaajan eri taloudessa asuvasta omasta lapsesta, mikäli eläkkeensaaja vastaa lapsensa toimeentulosta. Lapsikorotus myönnettäisiin lain 35 §:n mukaisesti hakemuksesta.

Pykälän 2 momentin mukaan kansaneläkkeensaajan lapsena pidetään myös lastensuojelulain 41 §:ssä tarkoitettua kasvattilasta, jonka muu kuin kunnallinen toimielin on sijoittanut pysyväisluonteisesti asumaan eläkkeensaajan kotiin. Lapsen sijoittamisesta on lisäksi pitänyt tehdä ilmoitus kunnalliselle toimielimelle.

Mikäli eläkkeensaajan oma lapsi asuu eri taloudessa kuin eläkkeensaaja, maksetaan kansaneläkkeeseen lapsikorotusta vain, jos eläkkeensaaja vastaa lapsensa toimeentulosta. Pykälän 3 momentin mukaan eläkkeensaajan katsotaan vastaavan lapsen toimeentulosta silloin, kun hänellä on kustannuksia lapsen toimeentulosta vähintään elatusturvalain 7 §:n 1 momentin mukaisen elatustuen määrän verran. Elatustuen täysi määrä vuonna 2001 on 669 markkaa kuukaudessa lasta kohden. Mikäli kansaneläkkeensaaja osoittaa, että hänellä on lapsesta kustannuksia vähintään elatustuen määrän verran, lapsikorotus myönnetään myös eri taloudessa asuvasta omasta lapsesta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin lapsikorotuksen määrästä, joka olisi 17,66 euroa kuukaudessa lasta kohden. Määrä vastaa vuonna 2001 maksettujen lapsikorotusten määrää.

Kansaneläkkeen lykkääminen tai varhentaminen ei vaikuttaisi pienentävästi tai keroittavasti lapsikorotuksen määrään eikä eläkkeensaajan ulkomailla asuminen pienentäisi lapsikorotuksen määrää. Näistä säädettäisiin pykälän 5 momentissa.

Pykälän 6 momentin mukaan oikeus lapsikorotukseen lakkaisi seuraavan kuukauden alusta siitä, kun edellytykset lapsikorotuksen

myöntämiseen eivät enää täyty. Lapsen muuttaessa pois kotoa lapsikorotus lakkaisi siten muuttopäivää seuraavan kuukauden alusta, ellei hänen kansaneläkettä saava vanhempansa vastaa edelleen lapsen toimeentulosta.

1.2. Eläkkeensaajien asumistuki

6 §. Kansaneläkkeen lapsikorotusta ei luettaisi tuloksi eläkkeensaajien asumistukea laskettaessa, joten pykälän 2 momentissa olevaan etuoikeutettujen tulojen luetteloon ehdotetaan lisättäväksi lapsikorotus.

1.3. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

10 a §. Lapsikorotusta ei otettaisi tulona huomioon myöskään kunnallisia lasten päivähoitomaksuja määrättäessä. Tämän vuoksi pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi kansaneläkelain mukainen lapsikorotus. Samalla korjattaisiin eläkkeensaajien hoitotukea koskeva kirjoitusvirhe.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Uuden myönnettävän lapsikorotuksen määrä, 17,66 euroa vastaisi kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu. Uudet myönnettävät lapsikorotukset sidottaisiin hintatason muutoksiin kansaneläkeindeksistä annetun lain (456/2001) mukaisesti.

Vuonna 2001 maksussa oleviin lapsikorotuksiin, joiden määrä vastaa nyt ehdotettua lapsikorotusten määrää, ei ole tehty indeksi-tarkistuksia vuoden 1995 jälkeen. Lapsikorotusten maksaminen perustuu kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/1995) voimaantulosäännöksen 6 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1228/2000. Koska uudet myönnettävät lapsikorotukset sidotaan kansaneläkeindeksiin, olisi selkeyden ja yhdenmukaisuuden vuoksi tarpeen sitoa myös tämän lain voimaantullessa maksussa olevat lapsikorotukset hintatason muutoksiin kan-

saneläkeindeksistä annetun lain mukaisesti. Asiasta säädettäisiin voimaantulosäännöksen 3 momentissa.

Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/1956) 3 b luvun otsikko, sellaisena kuin se on laissa 1491/1995, ja
lisätään lakiin siitä mainitulla lailla 1491/1995 kumotun 29 §:n tilalle uusi 29 § seuraavasti:

3 b luku

Lapsikorotus ja hoitotuki

29 §

Jos kansaneläkettä saavan tai hänen puolisonsa 16 vuotta nuorempi lapsi elää samassa taloudessa kansaneläkettä saavan kanssa tai jos kansaneläkettä saava muutoin vastaa muualla asuvan lapsensa toimeentulosta, kansaneläkkeeseen maksetaan lapsikorotus.

Kansaneläkettä saavan lapsena pidetään myös hänen luonaan asuvaa lastensuojelulain (683/1983) 41 §:ssä tarkoitettua lasta.

Kansaneläkettä saavan katsotaan vastaavan lapsensa toimeentulosta 1 momentissa tarkoitettulla tavalla, kun hänellä on kustannuksia lapsensa toimeentulosta vähintään elatusturvalain (671/1998) 7 §:n 1 momentin mukaisen elatustuen määrä.

Lapsikorotuksen määrä on kutakin edellä sanottua lasta kohden 17,66 euroa kuukaudessa.

Lapsikorotukseen ei sovelleta tämän lain

25 a §:ää, eikä lapsikorotuksen määrää suhteuteta Suomessa asuttuun aikaan.

Oikeus lapsikorotukseen lakkaa seuraavan kuukauden alusta, kun edellä säädetyt lapsikorotuksen saamisen edellytykset eivät enää täyty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Tässä laissa säädetty rahamäärä vastaa kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/1995) voimaantulosäännöksen 6 momentin, sellaisena kuin se on laissa 1228/2000, perusteella tämän lain voimaan tullessa maksussa oleva lapsikorotus sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978)
6 §:n 2 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 981/1996, seuraavasti:

6 § -----	2) kansaneläkelain mukaista eläkkeensaaji- en hoitotukea eikä lapsikorotusta; -----
Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta (<i>etuoikeu- tetut tulot</i>): -----	----- Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi- kuuta 2002.

3.

Laki**sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 10 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3 päivänä elokuuta 1992 annetun
lain (734/1992) 10 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 592/2001, seuraavasti:

10 a §

*Päivähoitomaksun määrittämisen perusteena
olevat tulot*

Tulona ei oteta huomioon lapsilisää, lapsen hoitotukea, eläkkeensaajien hoitotukea, kansaneläkelain (347/1956) mukaista lapsikorotusta, asumistukea, vammaistukea, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuisopintorahaa, opintotuen asumislisää, toimeentulot-

kena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, kuntoutusrahalain (611/1991) mukaista ylläpitokorvausta, työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2002.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/1956) 3 b luvun otsikko, sellaisena kuin se on laissa 1491/1995, ja lisätään lakiin siitä mainitulla lailla 1491/1995 kumotun 29 §:n tilalle uusi 29 §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 b luku

3 b luku

Hoitotuki

Lapsikorotus ja hoitotuki

29 §

Jos kansaneläkettä saavan tai hänen puolisonsa 16 vuotta nuorempi lapsi elää samassa taloudessa kansaneläkettä saavan kanssa tai jos kansaneläkettä saava muutoin vastaa muualla asuvan lapsensa toimeentulosta, kansaneläkkeeseen maksetaan lapsikorotus.

Kansaneläkettä saavan lapsena pidetään myös hänen luonaan asuvaa lastensuojelulain (683/1983) 41 §:ssä tarkoitettua lasta.

Kansaneläkettä saavan katsotaan vastavan lapsensa toimeentulosta 1 momentissa tarkoitettulla tavalla, kun hänellä on kustannuksia lapsensa toimeentulosta vähin-

tään elatusturvalain (671/1998) 7 §:n 1 momentin mukaisen elatustuen määrä.

Lapsikorotuksen määrä on kutakin edellä sanottua lasta kohden 17,66 euroa kuukaudessa.

Lapsikorotukseen ei sovelleta tämän lain 25 a §:ää, eikä lapsikorotuksen määrää suhteuteta Suomessa asuttuun aikaan.

Oikeus lapsikorotukseen lakkaa seuraavan kuukauden alusta, kun edellä säädettyt lapsikorotuksen saamisen edellytykset eivät enää täyty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Tässä laissa säädetty rahamäärä vastaa kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/1995) voimaantulosäännöksen 6 momentin, sellaisena kuin se on laissa 1228/2000, perusteella tämän lain voimaantullessa maksussa oleva lapsikorotus sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978)
6 §:n 2 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 981/1996, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta (*etuoi-
keutetut tulot*):

-----
2) kansaneläkelain mukaista eläkkeensaa-
jien hoitotukea

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta (*etuoi-
keutetut tulot*):

-----
2) kansaneläkelain mukaista eläkkeensaa-
jien hoitotukea *eikä lapsikorotusta*;

-----
*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tam-
mikuuta 2002.*

3.

Laki**sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 10 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (734/1992) 10 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 592/2001, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 a §

Päivähoitomaksun määrittämisen perusteena olevat tulot

Tulona ei oteta huomioon lapsilisää, lapsen hoitotukea, eläkkeensaajan hoitotukea, asumistukea, vammaistukea, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuisopintorahaa, opintotuen asumislisää, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, kuntoutusrahalain (611/1991) mukaista ylläpitokorvausta, työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

Tulona ei oteta huomioon lapsilisää, lapsen hoitotukea, *eläkkeensaajien* hoitotukea, *kansaneläkelain (347/1956) mukaista lapsikorotusta*, asumistukea, vammaistukea, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuisopintorahaa, opintotuen asumislisää, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, kuntoutusrahalain (611/1991) mukaista ylläpitokorvausta, työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.